www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 176. — Джерзи Сиві, Н. Дж., второк, 1. серпня, 1922.

VOL. XXX. — No. 176. — Jersey City, N. J., Tuesday, August 1, 1922. — THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ РОБИТЬ ТАЙНІ ПРОПОЗИЦІЇ В ЗЕЛІЗНИЧІМ СТРАЙКУ

ВАШІНҐТОН, 29. липня. — Президент Гардінґ приказав висвати до провідників зелізничих юній та представників зелізничих зарядів свої пропозиції щодо полагодження зелізничого страйку.

Самий зміст сих предложень ще не відомий, бо уряд держить його в тайні. Як довідуються, однак, з довірочних але певних жерел, президент старається уложити компромісовий плян, який мігби вдоволити одну й другу сторону. Межи иничим він мав запропонувати, щоби зелізниці признали своїм страйкуючим робітникам право до старшинства після літ служби.

ЮНІЇ ГОДЯТЬСЯ НА ПРЕДЛОЖЕННЄ ПРЕЗИДЕНТА

ВАШІНҐТОН, 30. липня. — Хоч юнії ще не предложили своєї урядової відповіди на пропозиції президента Гардінґа, всеж таки, о скілько можна вносити з приватних заяв провідників зелізничих юній, юнії схиляються до приняття сих умов.

ЗЕЛІЗНИЦІ ПРОТИ ГАРДИНҐА

ВАШІНҐТОН, 30. липня. — Цілий ряд представників зелізниць заявився проти пропозицій президента Гардинга щодо полагоди страйку робітників в зелізничих варстатах.

Сю їдмову зелізничі заряди опирають головно на тому, що вони не можуть попустити страйкарям в справі права старшини, бо мовляв се булоби нельояльностю супроти тих робітників, що остали при роботі, коли другі вийшли на страйк.

ХОЧУТЬ 30 ДНІВ ЩОБИ РОЗПРАВИТИСЯ ЗІ СТРАЙКАРЯМИ

ВАШІНҐТОН, 30. липня. — Кілька зелізниць зі східних стейтів Злучених Держав застановляється над тим, щоби просити президента Гардинга не робити ніяких кроків для полагодження страйку через слідуючих 2 або 4 тижні, бо вони сподіються протягом того часу побити зелізничих страйкарів.

Доперва, якби по упливі сього часу страйк ще далі тривав, мавби уряд робити все, що вважає за відповідне і потрібне для народнього інтересу.

БОРОТЬБА ЗА МИТОВИЙ ЗАКОН

ВАШІНҐТОН, 29. липня. — Сенат виглядає тепер як гніздо шершенів, гризучихся зі собою. Причиною небувалої просто незгоди в сенаті являється сензаційна резолюція сенатора Каревея з Арканзо, щоби сенат розслідив, о скілько поодинокі сенатори є особисто заінтересовані в ріжних митах, ними ухвалюваних.

Після слів сенатора, сенатори цікавляться передусім митом на заграничну воєну.

ХОЧУТЬ НОВОГО СТЕЙТУ

ПРЕСК АЙЕЛ, Мейн, 30. липня. — Населенне Арустук Кавиті веде сильну аґітацію за злученнєм сього повіту зі стейту Мейн та утворенне з нього осібного стейту.

МЕКСИКАНСЬКІ ЮНІЇ ЗА АМЕРИКАНСЬКИМИ СТРАЙКАРЯМИ

МЕКСИКО, Мексико, 30. липня. — Конференція зелізничих юній видала нині заклик до всіх своїх членів відбути в вівторок великі демонстрації за зелізничим страйком в Злучених Державах.

ПОЛІТИКА УРЯДУ НЕ ПОМАГАЄ ПІДНЕСТИ СКІЛЬКІСТЬ ДОБУТОГО ВУГЛЯ

ВАШІНҐТОН, 29. липня. — Урядові розрахунки про скількість добутого вугля показують, що урядові старання піднести сю скількість через вживанне страйколомів та стереженне копалень військами не богато помогли для збільшення скількости добутого вугля.

СТЕЙТОВЕ СЛІДСТВО НАД МАСАКРОЮ В ГЕРИН

ІНДІЯНОПОЛІС, Індіяна, 30. липня. — Сенатор стейту Илинойс Смол обіцює в листі до товариства вугляних підприємців, що стейтові власти незадовго почнуть слідство над кровавими подіями в Герин.

АМЕРИКА НЕ ТАК СКОРО ДІСТАНЕ ДОВГИ ВІД АЛІЯНТІВ

ВАШІНҐТОН, 30. липня. — Комісія, що має починати межидержавні переговори з аліянтськими державами в справі сплачування Злученим Державам державних воєнних довгів, прийшла до переконання, що справа не може посунутися вперед так довго, доки аліянти не полагодять вдоволяючо справи заплати воєнного відшкодовання зі сторони Німеччини.

АМЕРИКА БУДЕ ДАЛІ ПОМАГАТИ РОСІЇ

НЮ ЙОРК, 30. липня. — Нині відбулася в канцелярі Американської Ратункової Адміністрації в сьому місті нарада над питанням, чи продовжувати далі ратункову акцію в совєтській Росії.

В нарадах брали участь визначні діячі АРА., межи ними: Герберт Гувер, голова організації та кількох урядників організації, що повернули з Росії зі звітом про ситуацію.

По довгих дебатах постановлено не замикати бюр організації, але вести запомогову акцію далі.

ПРОГИБИЦІЯ ПОЛІТИЧНИМ ПИТАННЕМ ПРИ ВИБОРАХ

БОЛТИМОР, Мерілєнд, 30. липня. — Найголовнійшим питанням призначаючихся стейтових виборах являється питанне прогибіції. Майже в кождім окрузі є один кандидат, що кандидує на анти-прогибіційну програму. Часто справа прогибіції є одинокою відомою точкою в програмі кандидата.

ЩАСЛИВИЙ ҐЕНЕРАЛ.

Бриґадир-ґенерал американської армії Луис Стовтсберi, що живе в Пікскил, Ню Йорк, мав минувшої пятниці щасливий день.

Наперед рано авіялася над містом буря, і підчас неї грім вдарив в шатро ґенерала. На його щастє, грім сповзув по підлозі шатра, не зробивши ґенералови поважнійшої шкоди. Правда гук заглушив його на якийсь час і шатро займилося від грому, але скоро і ґенерал прийшов до себе і дощ погасив огонь на шатрі.

Пізнійше того самого дня ґенерал побачив свого любого коня, який переходив ріжні руки, поки не опинився нарешті в приятеля Стовтсберi. Коли Стовтсберi виявив свою любов до коня свому приятелеви, сей без вагання зробив йому з коня дарунок.

Наконець при вечірнім перегляді військ ґенерала відзначено медалею нюйорського стейту за його зусилля при переправі американських вояків за море.

Чого-ж більше може від долі вимагати ґенерал?

ЧУДО СВІТА НЕ ЗОВСІМ ЧУДЕСНЕ.

Бруклинський Міст, котрий лучить Бруклин з Манґетеном і котрий прославили справдішним чудом їх будівничої штуки, таки відчуває страшний тягар, який пересувається кождого дня по ньому. Як кажуть інжинери, котрі його оглядали, декотрі зелізні линви що держуть на собі велику частину тягару моста, усунулися троха зі свого первісного місця. Наслідком сього міст потребує направи, хоч від сих змін не грозить ніяка небезпека, як довго на міст не будеться пускати більше тягару, як міст може видержати.

Як показують обрахунки, мостом переходить денно коло 3000,000 осіб. Декотрими днями, однак, мостом переходить навіть понад мілїон осіб. Міст має 6.000 стіп (більше як милю) довжини. Головне розпинятє мосту має 1.595 стіп. а має 930 стіп. Линви, котрі усунулися, мають по 15 і три чверти цаля грубости. Рахують, що вони можуть вдержати на собі 14,6000 тон (по 2,000 фунтів кожда) тягару; з того тягару на линвах постійно висить 13.820 тон.

ВРАТУВАВ ЖІНКУ І ЇЇ ПСА.

Томас Рапел, з Ню Йорку, котрий лише що два тижні тому став полісменом, стоячи на своїм становищи, побачив дим добуваючийся з четвертого поверху одного мешкального дому. Він повідомив сейчас пожарну сторожу, а самий побіг до дому, з котрого йшов дим. По огневій драбині звиваючій з дому, він побіг на четвертий поверх. Тут в комнаті, повній диму, лежала на ліжку старенька каліка зі спаралізованою ногою і кричала просячи атунку. Рапел схопив її і зніс по драбині на долину. Коли її поставив на хідник, старуха стала просити його, щоби вратував ще й любого пса, котрий оставився в мешканю, засуджений на вдушенне димом. Хоч пожар грозив небезпекою всякому, хто зайшов до дому, Рапел побіг ще раз до горіючого мешкання і за хвилю звернув каліці пса.

СТРАШНИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО

В Презбітеріянськім Домі для Старців у Філядельфії збожеволів нагло Вілієм Смит, котрий жив там зі 120 другими старшими людьми. Власне в хвилі, як настоятелька заведення склонила свою голову до пообідної молитви, в ідальню вбіг Смит з револьвером в руці та поав стріляти на всі боки. Перша куля поцілила настоятельку в шию, і вона впала на землю тяжко ранена. Друга куля попала її помічниці в праву руку. Перестрашені гуком вистрілів старі мешканці притуловища стали втікати, що в них було сили, куди котре виділо. Тимчасом Смит стріляв далі, хоч його кулі в нікого не попадали. Настрілявшись до схочу, він побіг на гору, викрикуючи по дорозі, що вбє на місци кождого, хто важиться наближити до нього. Очивидно, ніхто зі стариків про щось такого не думав, і Смит міг спокійно зайти до своєї комнати. Тут він підрізав собі горло бритвою, а потім стрілив собі кулю в голову, кладучи себе на місци трупом. Стан ранених ним женщин не грозить небезпекою їх життю.

РОЗСТРІЛ ПОВСТАНЧОГО ОТАМАНА.

Харківський „Комуніст" повідомляє:

„При спробі тікати забито відомого бандита (читай повстанця) Москалевського („Гострий Зуб"), який оперував на протязі всього 1921 року в Юзівському повіті".

РОЗПУЧЛИВИЙ ВЧИНОК ВМИРАЮЧОЇ МАТЕРИ

На одним перехресті на Илинойс та Болтик Евено на зелізничих торах в Атлентик Сіти, Ню Джерзи, котрими їздять і електричні і звичайні поїзди, стала ся така пригода: До торів доїзджав автомобіль, котрим поводила пані Родіа, а на котрім їхали кромі неї її двоє дітий: одно 11, друге 9-літне. Коли пані віздала на тор, проти неї вибіг сторож зелізниці Карло Амдальоро з червоним прапором в руці та приказав її завертати назад. Жінка задержала автомобіль, і в тій хвилі побачила недалеко електричний поїзд, женучий на неї повним розгоном. В здезнервованю вона віддай забула, як ушити віз з місця, або може автомобіль нагло зіпсувся. Досить, що вона ніяк не могла його пустити в рух. Вона ще намитала на стільки, що без хвилі надумування викинула з ава свої діти в придорожний рів, а сама скочила за ними. Ледво її тіло опинилося поза автом, як поїзд вже схопив автомобіль під себе і поніс його яких 40 стіп, де його лишив змотоленим в купі зелізя. По дорозі автомобіль зачепив сторожа зелізниці і покалічив йому тяжко ногу. Поїзд задержався яких 70 стіп дальше. Сторож підніс діти зі землі, віддав їх матери, а самий пішов до будки обвинути собі рану. Свідки події кажуть, що причиною катастрофи була невважа сторожа, котрий пустився задержувати автомобіль тоді, як сей вже був на торах зелізниці і коли він без ніякого випадку мг вже спокійно переїхати зелізничий тор.

ПРОПАВ З КОРАБЛЯ.

З корабля „Президент Рузевелт", як він виїздив в пятницю до нюйорського порту, пропав Едвард Зайц, анґлійський аґент для одної фірми машин до писання. Він був на покладі ще рано, і обід разом з другими пасажирами, навіть грав вкарти через якийсь час по обіді, а потім пропав без сліду. Корабельні власти припускають, що він зіскочив з корабля в воду. Його зникненне викликало велике здивованнє, бо товариші подорожи бачили, як він збирався до висідання на беріг.

ПОЛІЦІЯ ВЖИВАЄ ҐАЗУ ПРОТИ БОЖЕВІЛЬНОГО

В місті Гинтон, Вест Верджінія, жив божевільний чоловік Джон Фредекінґ. Має він 35 літ, а божевільним був він вже послідних 15 літ. З огляду на те, однак, що не був він небезпечним варятом, то власти його не клопотали, але лишили під опікою родини. Аж два тижні тому назад він почав кидатися на людий. Наперед вигнав свого батька та всю свою родину з хати. Коли Дав Метті, прогибіційний урядник, пробував зайти до хати, Фредекінґ забарикадувався в хаті, стріляв до нього з рушниці та вбив його на місци. Кілька днів опісля один чоловік добувся до середини, але божевільний вострілив його так, що сей втік. Поліція тоді пробувала примусити божевільного до здачі, а коли все на нічо не помагало, підкинула під дім бомби з ґазами, які викликують сльози в очах. Доперва тоді вдалося поліції задержати осліпленого хвилею божевільника.

КРАЄВИЙ КАЛЄНДАР ТОВАРИСТВА ПРОСВІТА У ЛЬВОВІ на 1922 рік

УРАТОВАНИЙ В АМЕРИЦІ ПЕРЕД КОНФІСКАТОЮ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ З ВАРШАВИ

Ціна тільки 55 центів з пересилкою.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

"SVOBODA", 63 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЯК МОСКОВСЬКІ БОЛЬШИВИКИ МАРНУЮТЬ ГРОШІ ГОЛОДУЮЧОГО НАРОДУ?

МОСКВА, столиця Московщини, 30. липня. — Большевицький комісар Зінов'єв видав звідомлення, в якому подає, що московський большевицький „уряд" видав на большевицьку пропаґанду більше як $15,000,000 (30 мілїонів рублів в золоті).

Третю частину тої суми видано на большевицьку пропаґанду в балтійських державах, в Німеччині й Італії; $3,500,000 видано на пропаґанду в Індії. На ґенуенську конференцію видано $2,000,000.

Замітка. — Не знати, за який час московські большевики видали $15,000,000 на свою глупу пропаґанду, то є на пейди своїм аґентам і на їх дурні брошури, але в кождому разі сей видаток зробили вони за не більше як яких 5 місяців.

Се діється тоді, коли нарід в Московщи і на Україні з голоду масами вимирає; коли доходить до людоїдства; коли большевики граблять церкви, щоби нібито купити голодним хліба.

В таких нечувано тяжких часах, коли Росія стала одним цвинтарищем, московські большевицькі комісари дають своїм аґентам заграницею 15 мілїонів долярів на їх діотичну пропаґанду.

І се діється тоді, коли заграницею жебрають хліба для голодних.

Тоді для самих „маститих" комісарів в Ґенуї дають большевики 2 мілїони долярів на пейди і їх видатки.

Недаром Чічерін ходив у гості до італійського короля, бо хто дістає королівські пейди, то може собі позволити й гоститися з королями.

Але кілько бідних людий померло в Московщині й на Україні ізза королівських платень большевицьких комісарів...

ПАПА РИМСЬКИЙ ХОЧЕ ВИКУПИТИ ЦЕРКОВНІ ДОРОГОЦІННОСТИ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ

РИМ, столиця Італії, 30. липня. — Папа римський Пій XI звернувся до московського большевицького „уряду" з предложенням, що закупить від нього всі дорогоцінности, які він забрав з церков в Росії, щоби відтак їх знова віддати церквам.

НОВІ УСПІХИ ІРЛЯНДСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ ВІЙСК

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 30. липня. — Ґенерал О'Даффі, комендант ірляндських державних військ, видав звідомлення, в якому подає нові здобутки над республіканськими повстанцями в полудневій Ірляндії.

ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ ВІЙНИ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 30. липня. — Нині відбулась тут демонстрація 50,000 німецьких республіканців проти війни з приводу роковин виповідження Німеччиною світової війни в 1914 році.

НІМЕЦЬКА МАРКА ДАЛІ ПАДЕ

БЕРЛІН, 30. липня. — Німецька марка далі паде у вартости. Вчера на публику в Берліні напав острах наслідком дальшого спадку марки. Всякий старався продати марки за заграничні гроші або купити за них якінебудь товари.

ПІЛСУДСЬКИЙ ЗАКІНЧИВ СВІЙ СПІР ЗІ „СЕЙМОМ"

ВАРШАВА, столиця Польщі, 30. липня. — Кажуть, що „начальник паньства" Юзеф Пілсудський вже покінчив свою суперечку.

На просьбу „сейму" він звернувся до д-ра Новака, ректора краківського університету, щоби згодився бути премієром та утворити новий польський кабінет.

Кандидатура Корфантия відпала і тимсамим відпала причина спору Пілсудського з націоналістичною більшостю „сейму".

УГОРСЬКА КОРОНА ПАДЕ

БУДАПЕШТ, столиця Угорщини, 30. липня. — Угорська (мадярська) корона далі спадає. Тепер за одного американського долярa дають 2,000 угорських корон.

Бохонець хліба в Будапешті коштує 500 корон (25 американських центів).

Протягом останніх двох неділь угорські корони стратили 60% на вартости. Сей спадок приписують спадкови німецької марки.

ТРОЦЬКИЙ ПРО ЛЄНІНА

МОСКВА, столиця Московщини, 30. липня. — Большевицький „міністер війни" Леон Троцький говорив учера про Леніна, заявляючи, що Ленін, мимо недуги, працює і займається всіми важнійшими „державними" справами.

...Він говорив: „Я щойно бачився з Леніном і говорив з ним цілу годину. Хотяй він тепер на відпустці, то він працює постійно і займається всіми важнійшими державними справами. Обмеженє його праці є для нього великим тягарем, але він повинується приказам лікарів. За останніх пять літ він дуже перепрацювався і тому йому треба відпочинку, але теперішнє положенє Росії позволяє йому на відпочинок".

МУСИТЬ ПЛАТИТИ ДОБРОВІЛЬНО

...ПАРИЖ, 30 липня. — Французький премієр Пуанкаре говорив нині при відслоненню памятника жовнірам, що полягли в Першій війні світової війни.

...Він сказав, що Німеччина мусить платити Франції добровільно, бо інакше Франція її до сього змусить.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і заграницею.

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1883 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канада належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СУДДІ В СВОЇЙ СПРАВІ.

Перед судом в Москві засідає вже від кількох тижнів кільканайцять російських соціялістів-революціонерів, обжалованих за одно: за вороговане супроти большевицького уряду в Росії.

Кілька днів тому назад в Парижі поставлено перед суд двох французьких комуністичних послів ,Кашена та Кутіріера, обжалованих за намову французьких жовнірів до непослуху „буржуазному урядови". Обі справи незвичайно подібні до себе, хоч дієві особи в однім і другім случаю виступають в протилежно противних ролях: в Москві большевики виступають як судді, а їх революційні противники яко обжаловані; зате в Парижі большевики обвиненими, а противники большевиків суддями.

Ріжниця в поступованню обох сторін супроти підсудимих, находячихся в їх власти, теж не велика. І в одному і в другому случаю судить влада людий, що протиявляться її. Судить, значить у власній справі. Виступає суддею у власній обороні. Під тим зглядом і московські большевики і французькі „буржуї" однакові.

І як яка ріжниця є, то певно вона не показує большевицького суду в прихильнім світлі. Коли московські революціонери підняли проти большевицького суду закид, що суд не повинен їх судити, бож большевики виступають суддями у власній справі, то большевицький суд цинічно відкинув спротив і навіть не брав його під увагу, тоді як французький суд на подібний спротив зі сторони французьких большевиків віддав справу до порішення міністерству судівництва, хоч се певно зараз свого рішення не видасть, дозваляючи в той спосіб зовсім вбити справу проти підсудимих, котрі є послами до французького парляменту і з кінцем вакацій відзискають свою посольську недоторкаємість.

Обі розправи до купи зібрані показують, що широким верствам народа лекше найти захорону перед урядовою самоволею в правильнім суді в упорядкованій державі, як в усталенім наборзі „революційнім трибуналі".

СТЕРЕЖІТЬ ДІТИЙ В ЧАС ФЕРІЙ.

Наш читач Михайло Федів з Гейстінгс он Гадсон, Ню Йорк, присилає нам витинок з одної американської ґазети, котра подає новинку про нещасний случай, який стався в одній українській місцевій родині.

Малий, осьми-літний хлопчина Антін Юханович вибіг з дому, щоби забити забавою час, вільний від шкільної науки. На своє нещасте почав він бавитися тягаровим елевейтором (підіймачем) на стації зелізниці, а не вміючи поводитися з машиною, попав так нещасливо під машину, що погиб, заким наспіла поміч.

Американська часопись додає, що з події відай вийде процес проти зелізничої компанії за недбале держанне своєї власности, та висказує думку, що кошта процесу, якби він не скінчився, певно вистарчилиб на захоронение зелізничої машинерії та зроблення її небезпечною або недоступною для малих дітий.

Не можна заперечити слушність сього погляду. Однак рівночасно треба також признати слушність нашому дописувателеви, котрий пише:

„Прошу, як можливо, подати се до нашої часописи, аби з сього була добра наука для наших родин, щоби дітий, що мають тепер вакації, хоронили перед такими нещастями."

Відай не треба додавати, що нещасте, яке стрінуло малого Юхановича, може грозити другим дітям, що з нудів самі не знають, що зі собою робити. Через цілий вакаційний час американські ґазети просто переповнені вістками про діточе утоплення, нещасні випадки через автомобілі, зелізниці, громовицю, і т. д. і т. д. Просто числа не мають ті небезпеки, що гошать на малих пустіїв.

Дозрілі люди не повинні собі сього легковажити. Америка не Вкраїна, де дитина в час вакацій є допомогою працюючим в полі родичам. В Америці ми живемо переважно по містах, де дитині шкідливо, а деколи й законом заборонено працювати у фабриці. Не маючи ніякого заняття, дитина нудиться і з нудів вишукує нераз просто найнеймовірнійші способи розривки.

Ось чому на родичів в Америці спадає один обовязок, про який вони в старому краю може й не знали: обовязок стерегти діточе здоровля та діточе життє, передовсім підчас свобідного й нудного часу шкільних ферій.

ДОДАТКОВО ЗЛОЖИЛИ НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ:

Українська Грек. кат. церков св. Юрія, Ню Йорк Ситі, через о. сов. Н. Підгорецького $275.00.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА!
— ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШІ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Вбивство німецького міністра закордонних справ Вальтера Ратенава.

(Від власного кореспондента).

Дня 24. червня сталася в Берлині подія, яка потрясла політично не тільки Німеччиною, але цілим світом. Ся подія — вбивство німецького міністра закордонних справ Вальтера Ратенава.

Само вбивство вказує на велику орґанізованість і справність убийників. Ратенав — як що-дня — їхав автом перед полуднем зі своєї віллі на оддонних справ. В королівській алеї (Konigsallee) наздігнало його друге авто з шофером і дома людьми. Коли оба авта порівналися, один з сих двох людий вистрілив до нього кілька разів, а другий кинув на нього ручну ґранату. Після того авто з убийниками втікло. Шофер авта Ратанева навернув назад до вілі, де лікар ствердив уже тільки смерть Ратенава.

В німецькім парляменті радила власне податкова комісія, коли до парляменту наспіла перша відомість про вбивство Ратенава. Під враженнем сеї відомости соціяльно-демократичний посол Едвард Бериштайн, чоловік під 70 літ, прискочив до Гельферіха, бувшого міністра фінансів за Вільгельма II, тепер провідника німецько-національної партії, і крикнув: **„Се Ви убийник!"**

Сей оклик Бериштайна короткими словами виясняє причину вбивства Ратенава. **Ратенав упав жертвою монархістів, яких ідеольоґічно репрезентує німецько-національна партія під проводом Гельферіха.**

Сам Ратенав належить до людий, які стоять високо понад щоденну міру.

Його батько, Еміль Ратенав, належав до творців промислового розвитку Німеччини. З невеликої фабрики машин, яку дістав після свого батька, довів до того, що став основателем „Загального Електричного Товариства" (Allgemeine Elektricikaets Gesellschaft", в скороченню A. E. G.), одної з найсильнійших промислових орґанізацій в Німеччині.

Вальте Ратенав, скінчивши технічні студії, працював у ріжних промислових і банкових підприємствах у Німеччині, Франції, Росії, подорожував по Африці, а по смерти батька в 1915 . став президентом A. E. G.

Одначе промислово-технічна праця не була одиноким полем діяльности Вальтера Ратенава. В його голові родилися, дозрівали й переливалися на папір думки, які обнимали всі проблеми громадського й індівідуального життя: політичні, культурні, господарські. Так повстали писання Ратенава, які зробили його славним не тільки в Німеччині, але далеко поза його границями.

Найважнійше в сих писаннях се, що Вальтер Ратенав, один з найбільших володарів німецького промислу, ясно зрозумів усю несправедливість **привілею богатства.** Ясними, рішучими словами знавця виказував він усю неправдивість тої „моралі", яку богаті проповідують бідним, нібито до богатства веде ощадність і праця. Ощадність і праця, говорив він, можуть ледви забезпечити скромний матеріяльний добробут. Жерела богатства треба шукати деинде.

В сій точці сходився Вальтер Ратенав з соціялізмом. Одначе не був соціялістом. Він указував на те, що соціялізація засобів продукції обнизить саму продукцію, бо не стане особистої ініціятиви, якій він приписував велике значіннє в розвитку продукції. Вказував на те, що соціялізація засобів продукції не піднесе доходу робітника. Замість соціялізації він намічував шлях соціяльних реформ, які робітника робили би співучасником у продукційній творчости й доходах.

В політичних питаннях Вальтер Ратенав був демократом і республиканцем. Між ин. написав дуже добру книжку проби ідеї монархії.

Перед світовою війною Вальтер Ратенав був тільки промисловцем і письменником. В активній політиці не брав участи. В одним з передвоєнних писаль ясно вказував на небезпеку ізоляції Німеччини на випадок світової війни.

З вибухом війни передвидів наслідки господарської бльокади Німеччини державами антанти і предложив німецькому правительству проект пляново-го господарства сирівцями. Сам був вісім місяців шефом сирівцевого відділу при міністерстві війни і здійснивши свій плян, уступив з сього становища. Йому треба завдячити, що Німеччина при бльокаді так довго могла видержати недостачу довозу сирівців.

При кінці світової війни був противний заключенню перемиря. Радив домагатися від разу мирових переговорів, а не приймати диктату держав антанти.

Так само був противний підписаню версайського договору. Нехай держави антанти роблять, що хотять, і нехай за се беруть відповідальність перед світом і історією, а Німеччина не повинна такого мирового договору підписати.

Маю враженнє, що тут Вальтер Ратенав мав слушність. Серед самих держав антант були великі ріжниці думок що-до мира з Німеччиною. Коли-б Німеччина не була підписала Версайського договору, державам антанти були знайшли ся в дуже важкім положенню. Що робити тоді? Чи обсаджувати Німеччину, кусень за куснем, пробуючи таким способом примусити її підписати мировий договір? Прийшлося би може обсадити цілу Німеччину. А тоді що далі?

Правда, не підписати Версайського договору, був би се для Німеччини скок в темне. Але обсаджувати Німеччину і не закінчити війни з нею мировим договором, був би се так само для антанти крок в темне.

І хто знає, чи якби Німеччина була зважилася на такий скок у темне: чи се не було би протверезило антанту.

Після заключення Версайського мира Ратенав ще довго держався осторонь від активної політики. Аж теперішний канцлер Вірт покликав його в маю 1921 р. до кабінету як міністра відбудови. З сього становища Ратенав, при одній з кабінетових кріз, уступив. Потім сповняв для правительства ріжні місії в закордонній політиці. Між ин. був головою німецької делеґації на конференції в Кан, де рішено скликати конференцію в Ґенуї. Швидко після сього став міністром закордонних справ і як такий брав участь на конференції в Ґенуї.

Ратенав заступав думку, що Німеччина мусить старатися сповнити зобовязанне, які на неї наклав Версайський договір, до границь можливости коли Німеччина в сім змаганню здобуде собі довіре держав антанти, тоді вони самі зрозуміють, що Версайський договір вимагає від Німеччини неможливих річий, і змінять його.

Своєю задачею уважав він передовсім здобути для Німеччини довіре держав антанти, ввести Німеччину знов як рівноправного члена в сімю держав, з якої викинув її Версайський договір.

З усего, що говорили про Ратенава за житте і говорять тепер після смерти (прим. слова Лойда Джорджа, які певне знаєте з телеграм), виходить, що він в Німеччині найліпше надавався до такої задачі.

* * *

Щоби зрозуміти вбивство Ратнеава, треба пригадати вбивство иншого німецького республиканського політика, Ерцбертера, виконане німецькими монархістами в осени 1921 р.

Вбивство Ерцбертера виявило, що в Німеччині істнують тайні монархістичні орґанізації, які мають за ціль убивати одного по другім усіх визначних республиканських діячів, сподіваючися, що таким способом удасться їм довести до державного перевороту і привернення монархії.

З весною сього року почали появлятися в німецькій соціялістичній пресі відомости про те, що монархістичні орґанізації готовляться до основної розправи з республикою. Є плян повбивати всіх визначних міністрів і партійних провідників республиканських партій і проголосити монархію.

І справді почалося замахом на Шайдемана, провідника соціяльної демократії і першого республиканського президента міністрів. На нього виконано замах при помочи бальону, наповненого отруйним ґазом. З таким бальоном приступив до нього на приході якийсь молодий чоловік, одначе замах не вдався і Шайдеман остав живий.

Та незабаром монархісти пригадалися знов, убиваючи Ратенава.

Тепер правительство і республиканські партії Німеччини справді зрозуміли вагу небезпеки для німецької республики.

Коли убийники Ерцбергера безслідно зникли, то тепер, завдяки енерґічним заходом поліції вдалося розшукати сліди убийників Ратенава.

Правительство готовить окремий закон для охорони республики. Соціялістичні партії демонструють, скликаючи робітничі маси на охорону республики.

Про подробицю всего того не пишу; бо вони відомі з телеграм.

Словом, у Німеччині закипіло. Оба ворожі табори, республиканці й монархісти, готовляться до бою.

Вбивство Ратенава, як я зазначив на самім вступі, потрясло не тільки Німеччиною, але цілим світом.

Бо Ратенав упав як представник німецької республики. А для світової політики не є байдуже, чи Німеччина укріпиться як республика, чи її заллють хвилі громадянської війни.

Прага, 3. липня 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Товариство Івана Франка, від. 103 У. Н. С. повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудеться о 6. годині вечером в суботу дня 19-го серпня в Гали порахіяльній. Проситься всіх членів явитись на мітинґу, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Передані вкладки через других не будесь приймати, бо кождого члена обовязком є прийти і заплатити. — П. Стецяк, предс.; В. Колодрубець, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. С. повідомляє своїх членів, що мітинґи будуть відбуватися в третуу неділю, зараз по Службі Божій в Народнім Домі, 1523 Гікори стріт. — І. Гарґаля, секр.

НОВИСТЬ! НОВИСТЬ! НОВИСТЬ!

Першорядної якости ПЕРА ФОНТАНОВІ „Waterman's Ideal Fountain Pen" можете купити в Книгарни „Свободи". Перо гарантоване 14-каратове золото. При наповнюванню чорнилом не потрібно уживати жадної помпки, бо вистарчить підносити ніктем клямку уміщену з боку, занурити перо в чорнилі, спустити поволи клямку на долину, а перо само наповнюється.

Цена того пера з пересилкою $2.75. Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

САМООБОРОНА ГАЛИЧИНИ.

Зачалося те, що ми предсказували. В Галичині кипить. Самооборона населення проти нечуваних в культурнім світі насильств і злочинів польських окупантів пішла шляхом, який кождий, хто знає відносини на місці, міг легко передбачити. Руйнованому, катованому й винищуваному населенню урвався терпець і воно сказало собі: Доволі терпінь, сліз, мольб і благань! Доволі протестів словних, тепер ми віьмемся до діл, які польські завойовники і гнобителі відчують на своїй шкірі, діл, про які мусить заговорити цілий світ!

І пішли діла. Атентат Федака, висадженне моста на зелізничім шляху Стрий-Болехів, спаленне осель польських кольоністів у Нижбірку, Чабарівці, Суходолі, Коцюбинцях, Васильківцях гусятинського повіту, постріляне команданта польської жандармерії в Петовій снятинського пов., вбивство польського конскрипційного комісаря в Калущині, напади узброєних українських відділів на станиці польської жандармерії та на польські двори в ріжних сторонах Галичини (комендант Грисько Рос і инші), перетинанне телеґрафічних дротів, нищенне зелізничих шляхів, спаленне польських військових бараків у Перемишлі-Бакончицях, спаленне військового тартаку і двох маґазинів вовни в Перемишлі на Засянню, знищенне бомбою палати польської поліції в Перемишлі, вбивство польського стійкового на зел. мості в Братковичах, висадженне будинку польської жандармерії в Яворові, підложене бомби під будинок польської поліції в Угнові, паленне польських домів у Городку під Львовом і т. д. і т. д. Зазначуємо, що не все доходить до відома широкого загалу, бо Поляки з розмислом затаюють багато випадків самооборони населення, аби світ жив дальше ілюзіями, що в Галичині „все в порядку", бо населенне сидить нібито спокійно, значить — воно вдоволене й ніяких змін собі не бажає. А українська преса має закнебльовані уста й не може про се говорити.

Очевидно — боротьба се дуже важка і треба незвичайного самозаперечення, величезної моральної сили й посвяти та дуже вмілої орґанізації, щоб вона увінчалася успіхом. Розуміється, не обійдеться й без жертв, але як нація має вже ту свідомість, що в обороні свого державного права треба жертвувати й життєм, — то перемога українського народу певна.

Нижче жмуток нових вісток про самооборонну акцію у краю.

*

Динамітовий замах на будинок поліції в Судовій Вишні виконали невислідженні досі люде. Кинено бомбу з невідомого на разі вибухового матеріялу. Слідство ведеться („Курер Львовскі" з 28. червня). Про сей замах „Ґазета Цодзенна" з 3. липня повідомляє дальше: В справі висадження поліційного будинку в Судовій Вишні українськими терористичними „боївками" довідуємося про такі подробиці: Слідство ведене місцевою жандармерією і аґентами зі Львова дало позитивний вислід. Арештовано головних виновників, б. українського старшину жандармерії і 4 абітурієнтів, а крім того 10 дальших студентів, які були „співучасниками" сього замаху. Польські власти є вже на слідах головних орґанізаторів замахів і актів саботажу. Тепер нема ніякого сумніву, що осередком і осідком терористичних боївок є Перемишль. Будуть дальше арештовання.

Згоріла водна стація в Любачеві на зелізничім двірці. Огонь вибух о год. 11-ій в ночі і знищив цілий будинок та всі уладження. Шкода виносить багато міліонів, Пожежу пояснюють терористичною акцією українських „боївок" „Іль. Куре. Цодз." з 30. червня).

Виїмковий стан у Долинщині. З початком мая проголосили польські власти виїмковий стан у долинським пов., який триває ще до нині. Ляхи обсадили місто сильно залогою, по 10. год. в ночі не сміє ніхто показатися на вулиці, українські товариства і школи Ляхи почасти позамикали, почасти віддали їх під строгу контролю. Се все нібито зі страху перед українськими боївками...

Збирають, що посіяли. З підляша подають до польських ґазет, що в посаді Кодень і містечку Славатичі на Більщині померли насильною смертю (!) два польські ксьондзи, що недавно осіли там у перетворених православних церквах.

„Український Прапор".

З ГОЛОДУЮЧОЇ УКРАЇНИ.

Як подає „Справоздання Центральної Комісії Допомоги Голодним" при Всеукраїнськім Центральнім Виконавчім Комітеті (отже большевицької установи) з днем 1. липня заведено в усіх губерніях, де панує голод, харчові пункти (себто стації).

Таких стацій утворено: в Донщині 612, на Запорожжу 75, в Катеринославщині 252, на Миколаївщині 101, в Одещині 167, себто разом всего 1,207 стацій. В них мають харчувати: в харчових пунктах в Донщині 195,213 людий; на Запоріжжю 74,932 людий; в Катеринославщині 50,115; на Миколаївщині 42,258; а в Одещині 25,500 людий. Разом большевицькі урядові стації будуть кормити 388,018 душ голодуючих.

Як подає само „Справоздання", яке не можна підозрівати за скривлюванне фактів на некористь для большевицького уряду, число голодуючих в згаданих тут округах України виносить 3,793,481. Коли зрівняти се число голодуючих з числом голодуючих, яких думає прохарчовувати большевицька комісія, то вийде, що большевицький уряд думає кормити всего на все одну десяту голодуючих.

Недавно тому большевицький уряд через своїх наймитів в Америці розголошував, що він думає кормити одну третину голодуючих. Тепер, як видно, ся допомога зменчилася на більше як на третину, і хто знає ще, кому там він помагає, скілько сеї допомоги дістають зневажнені московськими комісарами Українці, і чи кормить большевицький уряд самих тільки зайдів на Вкраїні. Все се для українських іміґрантів дуже важні питання, та покищо на се відповіди ще нема. Тому й поміч наша повинна йти з тим більшою силою, бо навіть після большевицьких розрахунків на Вкраїні голодує три міліони душ з верхом.

ПОМАГАЙМО ГОЛОДНИМ НА ВКРАЇНІ.

Олександер Колесса.

ЗБУДИСЯ, НАРОДЕ!

Диви: у кість змінилось ніжне землі тіло
А голі ребра смертне платте оповило.
Кощавою рукою дніпрові хвилі
Здавлені, припущені в хрустальній могилі.
Здаєсь, сконав Дід сильний . . Груди величаві
Устали хвилювати, грати предків славу.
Лице бліде, недвижне, блеск втеряли очи,
Не бачуть, як лютує звірюка з півночи
І вне клич заглади, прочуванне смертне.
Сконав? О, ні! Завмер лиш! Не вірш? Дивися:
Пристань, сюда, небійся, близше похилися
На грудь закостенілу. Нуж, приложи ухо!
Воно тебе не зводить. Чуєш як там глухо
Житте бе такт незмінний? Чуєш як хлюпоче
Душа жива, Нетлінна, вольная, безсмертна?
Чуєш, як хвиля слово вищее шепоче?:
— Мертві мої груди, ледяні окови
Серце придавили, біг спиняють крови.
Та душа живуча в мені силою грає
А хвиля ревуча беріг підмиває,
Щоб ширше розлитись на всю Україну . . .
Як сонце пригріе, скрушу домовину,
І стрепенусь і спадуть ледяні кайдани,
Занесу їх в море, і вільним повстану.
І грохотом грому ревнуть мої води:
Збудись, Україно. — Збудися, народе!

Збудися, народе, збудися Вкраїно,
Збудися, прокинься з обняття просони
Бо тиж не ботрачка, Ти Волі є доня
Зігнена під кнутом ярмом сиротино! . . .
До крови з тебе здерта послідная свита:
З чолом в вінци терновім Ти на хрест прибита
З замкненими устами, щоби в рукахата
Не зойкнула Ти слова розпуки-прокляття,
Щоб люди не почули . . Ворони з півночи
Роздерли твої груди, обіьмили очи
Щоби сліпу, безрадну, зраджену, обдерту
У кусники порізать під ножі простерту,
І ті святі частини звірям на поталу
Лишить, щоб не ожили, не зрослись помалу . . .
Роздерли біле тіло, напились посоки,
Шпік виссали із костий. Поплили потоки
Сліз горя і поту і крови.
Сміявся ворог лютий. Та душа живуча
В народі не завмерла, як хвиля ревуча
Дніпра, що розбила окови!
Збудись Україно! Проміння зоряння
Конець уже твого вішує страдання.
Бо силою духа куски твого тіла
Зрослись — і знов яра кров бурхає в жилах.
Ланци ржа сточила — не здержать та сильну,
І сонечко сходить розтопить могильну
Заслону, а очи більмом закипілі
У друге зачнуть так як перше ясніти.
Лиш світла їм треба, просвіти, просвіти!
Щоб взріла Вкраїна, як по її тілі
Шпють черви прокляті, що кости їй точуть,
Відаються в груди і серце лоточуть.
Скинь, скинь раз Вкраїно гадя те погане,
А славна, могуча, безсмертна повстанеш.
Очи як блискавиці на небі засияють,
Груди мов громи пісню побідну заграють.
Одягнеш свиту ткану неба красотою
Вінцем чоло оточиш, ясною дугою;
В одній руці лучниця заблисне яскрава,
А в другій меч, на ньому мигне напис: слава! . . .

Олександер Колесса.

ДУМКА УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБА.

Чорне моє поле, ріле моя мила,
Ой коби ти, ріле чорна, золото родила.
Золото родила, шовки дорогії:
Може би ти прокормила діточки дрібнії.
Діточки дрібнії, та як ластівята
За ощипком простягають худі ручеята.
Худі ручеята, личко западае, —
Як погляну на вас, діти, серце ми ся крае.
Серце ми ся крае, в сльозах мої очи . . .
Чи я на вас не гарую від рана до ночи?
Від рана до ночи мокрий я від поту:
Ой маюж я заплатоньку за тяжку роботу!
За тяжку роботу не маю сорочки . . .
Ой чомуж ти ниво родиш лише колосочки?
Одним колосочком діток годувати,
А з другого колосочка податки давати.
Ой деруть подушне, та женуть в салдати —
Не за рідну родиноньку кровцю проливати.
Ой лили ми кровцю за чужу чужину;
Тепер, браття, пора стати за рідну Вкраїну!

РОЗБІЙНИК КАРМЕЛЮК 2.40

ІСТОРИЧНИЙ РОМАН
в 6-ох томах, Мих. П. Старицького

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЗБИРАЙТЕ, ВІДСИЛАЙТЕ І ОГОЛОШУЙТЕ НЕГАЙНО УСІ ЖЕРТВИ НА ГОЛОДУЮЧИХ!

В ЕВРОПІ НЕВРОЖАЙ НА ПШЕНИЦЮ.

Міжнародний Інститут Хліборобства в Римі заповідає, що сегорічний збір пшениці в европейських краях буде ще менший як в минулім році. Причин тому є дві: зменшенне засівів і суха без-дощова весна. Мало не в кождім краю під пшеницею тепер менше поля як було торік. Для дванайцяти країв, з яких є менш більш точні звідомлення, те зменшенне обличують на поверх півтора міліона акрів. Для всеї Европи воно очивидно ще більше, так як в той рахунок не включено ні Анґлії, Ірляндії і Голяндії ні Росії, де ще велетенські простори лежать сего року облогом. Добрий, хоч і не особливо добрий, урожай випав сего літа лише в Румунії. Зрештою всюди — особливо в Німеччині, Чехословаччині, Південній Італії і на Угорщині — пошкодила засівам посуха; в Голяндії прийшлося забрати велику частину засівів. Облічують, що жнива в Італії в порівнаню з торічними дадуть 15 процент менш пшениці, а у Франції 20 процент. Італійське правительство вже збирається доповняти домашні запаси канадійською озимою пшеницею і також Франція мусітиме імпортувати не менш як 1,000,000 тон пшениці з заграниці. З огляду на неврожай німецький уряд вже предложив в парляменті закон, по якому йому дозволено реквірувати від німецьких фармерів 2,500.000 тон збіжа по зниженим цінам і купити 2,000.000 заграницею. Нема сумніву, що й Росії не вистарчить своєї пшениці. Засіви всюди запізнились, зерна на засів було мало і на загал жнива будуть дуже бідні. В Азербеджані дуже нашкодила саранча.

CUNARD ANCHOR

НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ.
Найшвидша водна дорога.
Виїзд під особистою орудою з безпосередними пересилками в Савтгемптоні, Данціґу, Гиляві, Мемелю і Лібаві на одним з найбільших і найшвидших пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівтірка.

Кають для всіх третьоклясних пасажирів.

МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ

Пересилка гроший до Совітської Росії і на Україну під повною ґарантією.

Також платні наперед тікети з Совітської Росії.

Жадайте книжочки.

За шифкартами й інформаціями звертайтеся до наших аґентів.

АМЕРИКАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ.

Американські „національні парки" не є парками в звичайнім розумінню того слова, такими як Центральний Парк в Ню Йорку або Парк Линколна в Шікаґо, де людською рукою посаджено дерева, посіяно траву, викошено мураву і проведено рівні доріжки. „Національні парки" се широкі простори землі здебільшого далеко від міст та городів, помітні своєю природною красою або особливою природою та зачіплені людськими руками лиш стільки, що люде промостили до них доступ та дбають, аби вони залишились такими, якими сотворила їх сама природа. Як недоторкальні „національні парки" відмежовано їх в різні часи рішеннями Конґресу і віддано під нагляд Департаменту Внутрішних Справ. Колись, коли Америка ще густіще заселиться і зіндустріялізується, ті національні парки лишаться як природний памятник її „не цівілізованій" минувшині.

Таких парків Америка має девятьнайцять. Є між ними велитенські в тисячу, дві або й три тисяці квадратових миль — і малі— в скільки миль простору. Лиш оден з них положений на сході Америки, саме „Лафает Парк" в стейті Мейн — група ґранітних гір на прибережнім острові. Всі прочі на заході, за рікою Місісіпі; з них чотири в Каліфорнії, два в Колоредо, один на Аласці, один на Гаваї. Кождий парк має свою індивідуальність, природа сотворила його инакшим як другі. Найбільший з усіх „Єлестон Парк" (в стейті Вайомінґ) славний своїми гейзерами (кипучими фонтанами) та скамінілими лісами; жерела горячої води нанесли цілі гори зложені з різнородних і різнобарвних осадів і кеніон (яр) Єлостону пишається всіми кольорами веселки. „Йосеміте Парк" (в Каліфорнії) се слава своєю красою долина Йосеміте в горах Сієрра Невада з снігом вкритими верхами, височенними скелями і водопадами. „Глейжер Парк" (в Монтані) залишився на тім місци, де колись давним давно роскололась земля і потворились глибоченні щілини та прірви поміж скелями високими на скільки тисяч стіп; з шістьдесяти ледників стікає вода до більше як двіста озер; на однім озері ледові гори пливають ціле літо. „Рокі Мантенс Парк" (в Колоредо) займає сам центр Скельних Гір з верхами від 11.000 до 14.250 стіп висоти. Другий національний парк в Колоредо, „Меза Верде Парк" містить в своїх ярах руїни одної з найдавніших людських цівілізацій (передісторичні печері мешкання). „Мауве Реніер" (в стейті Вашинґтон) се вигаслий вулькан, з котрого боків стікає 26 ледників або ледових гір. „Маунт Мек-Кінлі Парк" на Аласці займає між иншим ннайвищу гору в Північній Америці; в парку випасаються череди північного оленя, по 8000 і більше голов в череді.

Останними роками більш як по міліонови туристів відвідувало цю року ті національні парки. Для вигоди гостий до парків проведено вигідні дороги і побудовасо готелі. Одначе велика більшість американських туристів ночує по „кемпах", ночуючи в шатрах і приправляючи собі їжу на огни під відкритим небом.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!
Вже маємо на складі
РАХУНКОВІ КНИЖОЧКИ
то скорого множення, очислювання платні, міри, ваги, площі, поємности і других бизнесових обчислень.
Пішіть на адресу:
Одна примірника, оправленого в тверду полотняну оправу 50 ЦЕНТІВ.
"SVOBODA",
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Columbia

Ці Рекорди для Вашої Ґрафонолі
ЗАСТАВЛЯТЬ ВАС ЗАБУТИ ПРО ГОРЯЧІ ДНІ

По горячім дни нема нічого щоб так скоро заставило Вас почуватись гарно і забути що Ви змучені, як це робить добра музика.

Щоб забавити своїх знакомих в цих довгих літних вечерах, Ви повинні мати кілька Рекордів Коломбія і прислухуватись їм.

Зайдіть до спродавчика Рекордів Коломбія і запитайте, щоб переграв для Вас нище наведені рекорди. Ви будете любити кожду з них.

10 ЦАЛЕВІ 75 ЦНТ.

Е 7095	На мисті. Українське Комічне Тріо. / На суді.	7094	Молитва з „Запорожець за Дунаєм", Д. Медовий, тенор. / Іван Карась.
Е 7042	Українські потпурі. Укр. Орхестра / Коломийка ч. І.	Е 7041	Чоловіка нема дома. Д. Медовий і Р. С. Соловієва, дует. / Виго-виго з „Циганка Аза".
Е 4699	Велике нещасте. Іван Петляк і Галя Письменна. / Клопоти Петра.	Е 3995	Бог ся раждає. Укр. Квартет. / Нова радість стала.

Г. Райдер Геґард.

ВИПРАВА ПО АФРИКАНСЬКІ СКАРБИ.

(Продовження). (5)

Як Роберт приплив до берега.

На місці „Занзібару" зробився великий чарторий, в якім кипіла вода і на поверхні котрого то зявлялися, то счезали чорні предмети.

„Сидіть тихо за для вашого життя" скомандував офіцир спокійним голосом, „чорторий наближається".

Наступної хвилини він вже був коло них і потягнувши катер спочатку на низ, поки в середину човна не почала наливатись вода, він, почав тягти його назад до ями. Але поки ще їх туди затягло, глибінь перетравила свою страву і знову стало спокійно; тільки пузирі тріскали круг них та по морі пішло мішане ненатуральне хвилюванне. На якийсь час вони були безпечні.

„Пасажири", сказав офіцир, я маю намір до берега не приливати, принаймні, поки не розсвітає. Ми можемо тут наштовхнутися на який небудь корабель, а як що ми спробуємо приплисти до берега, то нас, напевно, переверне хвилями.

Ніхто не противився; видко, всі були занадто приголомшені, щоб говорити, але Роберт подумав собі, що офіцир мав рацію. Катер поплив, але не встигли вони відплисти й дванадцяти ярдів, за ними зявилося щось чорне. Се був шматок корабля, до якого вчепилася якась жінка, що пригортала до своїх грудей клунок. Вона була жива, бо почала кричати до них, щоб вони її взяли в чосен.

„Ратуйте мене і мою дитину!" кричала вона. „Ґвалт! ратуйте!"

Роберт впізнав сей здувший голос: се була молода пані, з якою він був дуже добрий, яка їхала з дитиною в Наталь до свого чоловіка. Роберт простяг свою руку і вона вчепилася за неї, але офіцир сказав многозначно:

„Човен уже занадто повний. Я мушу попередити вас, набірати народу ще — не безпечно".

Зачувши се, пасажири прочумались у мент.

„Ми не можемо покинути голос! Таке вже їй випадатиме, — і всі забурмотали, згоджуючись з страшними словами.

„Людоньки, не робіть сього, людоньки!" репетувала знесилившись жінка.

„Як що ви спробуєте тягти її в човен, ми викинемо вас у воду, — сказав той самий голос; блиснув ніж з певним наміром застрягти в Робертовій руці.

Знов заговорив офіцир.

„Жінку со можна буде втягти в човен тільки в тім разі, як що хтось з чоловіків дасть їй своє місце. Я-б дав їй своє місце, але мої обовязки не дозволяють мені покинути присутніх в таку тяжку хвилину. Може хто з чоловіків згодиться дати їй своє місце?

Але всі чоловіки — їх було семеро, не лічучи матросів — похилили свої голови і всі затихли.

„Гайда", закомандовав офіцир тим самим поважним тоном, — жінка не довго буде плисти за нами".

Перше ніж сказати слово, Робертови видалося, що він пережив цілий рік. Йому трапляла ся добра нагода, щоб спокутувати своє непотрібне життє. За годину перед сим він скористувався-б сією нагодою з великою охотою, але що робити тепер... тепер коли в нього на руках лежить ще й досі непритомна Беніта і коли він ще й досі не знає, яка має бути її відповідь. Але, Беніта похвалить таку смерть, і як вона не любила його живого, то після сього, вона шанувати-ме його память після смерти. Раптом він рішився і хутко заговорив, звертаючись до офіцира:

„Томсоне, чи можете ви пообіцяти, що візьмете жінку і її дитину на човна, як що я уступлюся з свого місця?"

„Безумовно, пане Сеймуре".

„В такім разі, станьте! Я звільняю місце. Як що хто-небудь з вас, панове, лишиться живий, то хай він скаже ось їй — він вказав на Беніту — як я умер, і що я вибрав собі таку смерть певний, що вона цілком ухвалить мій вчинок.

„Їй перекажеться" знову сказав офіцир, „крім того я уживу всіх заходів, щоб її врятувати".

„Потримайте-ж пані Джифрейс, поки я буду вилазити. Я скину своє пальто, хай воно лишиться їй".

Один з матросів помінявся із Робертом, який на силу видер свою руку з руки змученої жінки.

Притулили Беніту до грудей і поцілувавши її в лоб, Сеймур поклав її обережно на дно катера. Потім, скинувшись з себе пальто, поволі почав лізти в воду.

„Тепер тягніть пані Джифрейс".

Се було зробити не так то і легко.

„Хай вас Бог благословить; ви відважна людина", — промовив Томсон, „я не забуду вас, хоч би мені довелося прожити цілу сотню літ".

Але, окрім офіцира, ніхто не вимовив і слова; може бути, що навіть серед таких обставин, всі були занадто засоромлені.

„Я тільки виконав свій обовязок", відповів Роберт з води. „Чи далеко до берега?"

„Миль зо три", пояснив Томсон. „Але тримайтеся за сю дошку, бо ви не подужаєте підбережних хвиль. Бувайте".

„Бувайте" відкликнувся Роберт. Катер почав відділювати і незабаром зовсім счез з очей.

Маючи під собою дошку, яка врятувала життє його знайомій пані, Роберт почав часами та прислухатись. Часами йому чувся приглушений ґвалт тих, що топилися, а на кілька сот ярдів віддалік він запримітив щось чорне, певно човен. Але колиб навіть се був напевно човен, то, безумовно він був повнісінький; крім того, не було спроможности його догнати.

Ні, видко, єдине, що йому лишалося, то плисти просто до берега. А що Роберт вмів добре плавати та і вода була тепла, як молоко, — то беручи на увагу ще й рятункове коло, можна було сподіватися доброго кінця: от хіба що тільки акули, чи захотять вони його лишити на світі! Але можна було на се сподіватись також, бо навкруги було для них доволі їжи. Куди саме керувати—те-ж було знати добре, бо серед тиші чути було добре гупанне хвиль об беріг.

Ох, ці хвилі! Він згадав собі, яке ще сьогодні вдень, він двоючись за ними, разом з Беніттою, крізь свій польовий бінокель, в той час, як вони нападаючись на диель розбивалися і розсипалися на дрібнесенькі бризки, дивувався, через що то не зважаючи на таку надзвичайну тишу, вони були такі могутні. Отже, як що йому випадо на долю доплисти живому до берега — йому доведеться боротися з ними. Але, як буде, так і буде, аби тільки швидче. З сього боку обставини були добрі для Роберта: відплив скінчився і почав приплив. Йому нічого більше не лишалося, як тільки лежати на дошці і робити з ніг стерно. Однак, не дивлючись на таке пасивне становище, Роберт наближався до берега доволі швидко, пропливаючи на годину, мабуть, не менче як милю. Він, певна річ, міг би їхати далеко швидче, як би взявся плисти як слід, але треба було берегти силу.

Ся чудна подорож по мовчазній поверхні океану під мовчазними зорями викликала в Роберта цілий рій уривчастих думок.

Йому хотілося знати, чи остається Беніта жива чи ні, і як що остається, то що вона йому скаже.

Може, вона вже вмерла, і таким чином вони незабаром зустрінуться з нею. Йому хотілося знати, чи доведеться йому умерти і чи спокутує смерть його минуле. Він сподівався на се; і почав молитись за себе і за Беніту і за всіх тих бідолах яких, відірваних від життя, кинуто в обійми смерти.

Захоплений своїми тяжкими думками, він плив та й плив, а гупанне хвиль під берегом чулося все ближче та ближче. Раптом йому видалось, що проти його промайнула акула. Він затремтів і вмент прочумався від своїх думок. Але виявилося, що то була не акула, а звичайнісінький собі шматок дерева; проте, незабаром Робертови дійсне довелось зустрінутись з океанським ненажерою, який одначе був або занадто ситий, або боязливий з роду, бо тільки Роберт ляснув рукою по воді і загукав, як він зараз зник під водою.

Нарешті Роберт доплив до хвилястої смуги, за якою вже починалися справжні буруни. Раз! — і Роберт опинився на низу, але зразу-ж без ніякого зусилля опинився на протилежнім хребті, з вершка якого йому кинулись в вічі білі смуги шуму, а по за ними ледве помітний контур скелястого берега. В однім місці, трохи праворуч від нього, смуга шуму була вужча а лінія берегу переривалася. Туди саме, на той інтервал, і почав кермувати Роберт, переріжучи хвилясту смугу навскіс. Приплив допоміг йому зробити се без великої труднащі.

Провалля ставали глибші, а хребти протилежних горбів забіліли шумом. Він доплив до сфери бурунів. Боротьба за життє почалась. Хвилі плили поперед сього величні і тріюмфуючі. Той, хто дивився на них з якого небудь безпечного місця на сім березі або на острові Вшестя, може посвідчити, що на сі великанські хвилі дивитися страшно. Яке-ж то воно вражінне робили, освітлені сяєвом місяця, на покинутого на пропадай Роберта, — се можна собі уявити! Не дивлючись на се Роберт не злякавсь, а навіть навпаки, почув в собі великий приплив сили. Почуте втоми і холоду, що вже було почало обхоплювати його, зникло без сліду: йому зробилося тепло, закипіла енерґія. З хребта одної з високих гір він побачив, що з на-пів милі від нього, в самім осередку інтервалу, бігла маленька річка. Він поплив до неї.

(Дальше буде).

64 СТОРІН КАТАЛЬОГ КНИЖОК 64
ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"
ВИСИЛАЄМО ДАРОМ!
ПРИ ЗАМОВЛЕННЯХ ПОНАД $5.00 ДАЄМО ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1923.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про цього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона 47 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотіби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовленя з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотіли аби їх фотографії були поміщені в календари на 1923 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Ці гроші ужиється на покриттє коштів виготовленя з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДОПИСІ

БРУКЛИН, Н. Й.
Заснованє відділу Ліґи Горожан в Бруклині, Н. Й.

Бруклинські горожани українського роду постановили зорґанізувати самі себе, в цїли несення моральної допомоги старому краєви. На зборах дня 25 червня б. р., на котрих явилося 10 горожан, обговорено потребу постійної горожанської орґанізації та енерґічної діяльности тих, що мають повні права в тутешнім краю. Після уложеня пляну акції вибрано президію місцевої Ліґи, до котрої увійшли: о. Володимир Лотович, як голова, Іван Кравчук, як секретар, Михайло Заверуха, як касієр. Тимчасовий осідок Ліґи має бути в церковній галї при Норт 5-тій улиці, а найблизші поновні сходини мають відбутися в неділю 6 серпня о год. 12 в полудне. Кажуть, що в Бруклині є богато горожан українського походженя. Кли так, то всі вони повинні явитись на сих сходинах та вписатися в члени Ліґи. Ті, що мають перші папери, мать також вільний вступ. Всяких інформацій уділить президія.

Іван Кравчук, секретар.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.
Пасейк з помочию голодуючим на Україні.

Можна бути гордим і завидувати Пасейській громаді, котра переборола лихі наслід партійности, і пішла одним фронтом в обороні Соборної Неньки України і її голодних синів.

А що пасейська громада занехала гранє комедії партійности і поставила оден сильний фронт проти ворогів України, то на це перший доказом є виступ пасейської громади вулицями міста Ню Йорку 27. мая с. р. А другим доказом є скликанне всеукраїнського віча в справі несення помочи голодуючим браттям на Україні, 16-го липня с. р. до ґалї української парохіяльної школи. Віче отворив місцевий парох о. Л. Левицький, котрий своїм старечим голосом але грімкими звуками слів, пояснив ціль віча і попросив присутних до вибору предсідателя до переведеня сего віча.

Предсідателем віча вибрано майже одноголосно Гр. Н. Галагіна.

Він, займаючи своє місце, подякував щиро присутним за честь і довіря до него. Згідно з волею всіх присутних, покликав на секретарів: Д. Лещинина і В. Мельничука, котрі негайно заняли свої місця.

Відтак предсідатель покликав до слова першого бесідника, в особі д-ра Демидчука з Ню Йорку. Бесідник, представив лихоліття і наслідки голодової нужди на Україні. Рівнож він розвязав питанне причини голодної. Він пригадав початки послідних трох років. Змалював надії революції, панованє гетьмана Скоропадського і Центральної Ради! Опинився на теперішних часах гнилого і кріваво ворожого муміяму. Далі бесідник поставив за причину голоду на Україні большевицьких комісарів, котрі винищили, і ще тепер винищують на Україні усіх, аби тим способом закріпити ще на якийсь час своє панованє-большевицьке панованє на Україні. Він висказав жаль в сторону іміґрантів з Великої України переживаючих тут в Америці. Коли глянеш на салю, на присутних нинішнього віча, то в кождого, в кождої з присутних сіяє національна свідомість і любов свого народу. А це усі Галичани, галицькі Українці! А деж наші братя з Великої України, котрих обовязком єсть були присутними на сім вічу? Нажаль нема їх! Нема! Щож робити! Ми галицькі Українці стали в обороні галицької України, а тепер станемо до помочі для Великої України. Хотяй вона єсть простором девять разів більше від галицької України і єсть тут в Америці, то міліонова сила з Великої України, щоби стати в її обороні, але видко що вони за себе, за своїх братів і за свою рідну Вітчину не дбають!

І коли Українці з Великої України занедбали і призабули за себе, за своїх рідних братів, за свою рідну Вітчину, Неньку Україну, то ми Галицькі Українці мусимо подбати за нашу спільну Батьківщину. Найбільше пекучим є прийти з помочию голодним!

Далі продовжав бесідник, що ждати і відволікати поміч голодуючим на Україні голодови великим злочином, який мігби каменем лічи на наших серцях, бо як можна відволікати поміч в той час, коли кождої мінути конають сотки українського народа. Тому не ждім, а сейчас берімся до діла, до ратовання життя тим, яким найстрашнійша голодова смерть в очи зазирає.

Далі бесідник пояснив в який спосіб найбеспечнійше відсилати запомогу, а це через Амер. Червоний Хрест до Києва, через Ам. запомогову акцію Гувера до Києва, на руки Грушевського, на руки д-ра Романьчука у Львові і Ара, Відень. Однак перестерігав бесідник, щоб не висилати посилки запомоги на руки большевицьких комісарів, бо всьо пропаде. Посилайте сею дорогою як я порадив, бо вона обминає всяку зрадничу гниль, а попрямує просто до місця призначеня, голодуючим на Україні.

При кінцевім змаганню Шановний бесідник завізвав присутних до вибору комітету з працюючих і ческих людий.

Другого з ряду бесідника покликав предсідатель до слова д. Ю. Павчака з Ню Йорку. Цей бесідник покликався на слова д-ра Демидчука, який вичерпав усю тему в справі голодуючих. Відтак навів з сторінок звіту орґанізатора Запомогової акції, д-ра Ганзена, що на Україні голод зжитає що денно десять тисяч людий. Подав прикład, як женщина, Харківтка Андреєва вбила своїх рідних двоє дітий аби тим способом запобігти голодовій смерти решти дітий. Далі рапорт д-ра Ганзена вказує, що від місяця цвітня с. р. до кінця червня на Україні впало жертвою голодової смерти 100.000 людий! У конець бесідник завізвав присутних, зі слезами в очах, до надприрідної жертви на помічь нещасним, голодуючим. Не богацтва вони у нас просять, але кусок хліба!

Відтак предсідатель покликав п-ну А. Шафрон і п-ну А. Зайшлу до роздачі декларацій помежи присутних на жертви голодуючим. Далі предсідатель попросив ще до слова місцевого пароха о. Л. Левицького.

Сей забрав слово, кажучи: Переконувати Вас нетреба, бо кождий зрозумів о що ходить, а саме, щоби наши братяи на Україні ублекшити їх нужду і відогнати від наших сіл страшну мару смерти від голоду. Хиба в кого булоб камінне серце, щобся незворушило, коли чулисмо, як шановні бесідники представляли нам тут страшні події страшного голоду на Україні. Чиж може хто з нас розрегоатися сміхом, коли нам представлено, що матери убивають своїх рідних дітий, кормлячих своїми грудьми і своєю кровію, аби тим способом вратувати від голодової смерти решту своєї сім'ї!

Голодниєа стелять трупами улиці міст і сіл а ті трупи голодні здають! Діти з голоду божеволіють, гризуть плоти, дерева, землю, втікають від голодних родичів в світ і так пропадають.

Маленька дитина знає, що нема що вертатись до голодних родичів, котрі напів мертві не годні навіть заговорити до неї.

Моя рада така, щоби кождий з Вас сягнув рукою до кишені і поміг ділом!!

Відтак приступлено до вибору Комітету в склад котрого ввійшли: від Парохії св. О. Николая П. Гулька і М. Табачук; від Укр. Народного Дому: Т. Любарський і С. Ткачук; від Тов. Запор. Січ від 100 у Р. Союза Н Галагін і В. Мельничук; від Тов. Українська Січ від 182 У. Н. Союза Д. Лещинин і Скоробогатий; від Бр. св. Володимира від. 42 У. Н. Союза Осипчук і Білах; від Бр. св. О. Николая Н. Гладкий і І. Шафран; від Бр. св. І. Хрестителя від. 97 У. Н. Союза М. Припхан; від Провидіння С. Винярський і І. Ходорович.

П-на А. Зайшла і п-на А. Шафран метнулися помежи присутних віча збирати декларації жертви. Зібрано в готівці 127.29, декларовано 10.00.

По проголошенню збірки, предсідатель дав слово д. Шустакевичови з Нюарку. Ню Джерзи а сей висказав жаль що зібрана сума мала, наводячи приклад нюарської громади, котра зложила на сю ціль голодуючим на Україні $3.000 (три тисячі дол.) і Філядельфія шістьсот дол.

Він однак висказав надію на новообраний комітет, котрий докаже своєю працею і завстидає Нюарк і Філядельфію.

Тут треба зазначити, що пасейська громада є притиснена великим тягаром в будові прекрасної великої ґалї і школи, а помимо цего, в народній праці здоганяє і великі громади, котрі в себе не будують жадної по за церковою інституції, або вже мають данно збудовану. Друга знов причина така, що і за неї муситься згадати. На віччу явилося дещо **большевиків, але вони не жертвували на ціль голодуючих ані цента!**

Жертву зложили слідуючі добродії: о. Л. Левицький $10.00; Н. Галагін пр. віча, Д. Лещинин і В. Мельник секр. віча, М. Пилюк, І. Шафран, І. Долінський, П. Борух, М. Табачук по $5.00; Л. Сивчак $3.00; П. Закутинський, М. Шеремета, І. Хоходорович, Ю. Комар, С. Цімко, П. Гук, С. Любарський, Н. Константинович, по $2.00; Л. Кіча $1.50; М. Пелях, А. Вуйцікна, М. Мудь, І. Прокопович, Р. Вітко, І. Романчук, А. Шафран, А. Слонечний, В. Джурак, Д. Фенканин, І. Джуранюк, Т. Сайдак, І. Кривокульський, Т. Сагайдак, А. Ходорович, Ю. Гузька, А. Янич, Незнакомий, М. Кривокульська, І. Мудрик, С. Шустакевич, П. Харко, С. Стах, І. Осайк, Г. Шуйнович, А. Швец, С. Винярський, Н. Кіналюк, М. Припхан, О. Кіналюк, Д. Вислоцький, О. Кубіда, М. Коваль, А. Жуек, А. Пискор, П. Кузів, І. Здибель, Т. Вислоцький, Н. Найдух по $1.00; М. Давидик 75 ц.; Г. Яськів, Н. Білах, М. Сеньчак, П. Мікула, Д. Яцняк, А. Гришко, П. Головачук, Н. Сагайдак по 50 ц.; С. Михалішин 25 ц.; дрібними датками $4.97.

Віче закінчено о год. 8-ій вечером співом народних пісень „Ще не вмерла Україна", „Не пора", „Ми Гайдамаки". Вічевики розійшлися домів, а новообраний комітет, лишився на салі задля дальших нарад.

Д. Лещинин, секр віча.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Сим повідомляєся тих Вп. Членів, котрих діти є обезвчені в У. Н. Союзі, що нові діточі грамоти вислано вже на руки відділових секретарів до слідуючих відділів: ч. 3, 5, 7, 8, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 38, 40, 50, 51, 52, 58, 59, 65, 73, 75, 76, 82, 87, 90, 96, 98, 103, 108, 109, 110, 116, 124, 128, 130, 136, 145, 146, 155, 159, 160, 161, 168, 174, 175, 181, 182, 183, 193, 198, 200, 203, 204, 206, 208, 209, 211, 214, 221, 223, 234, 237, 241, 242, 243, 144, 147, 250, 258, 274, 278, 283, 288, 292, 296, 314, 317, 320, 321, 326, 341, 350, 364, 367, 379, 380, 385, 388 і 196-го.

До всіх прочих відділів висилка нових діточих грамот здержана є до часу коли вони звернуть всі старі діточі грамоти, або надішлють просьби о видачу нових грамот в місце дуплікатів грамот погублених.

На просьбу многих відділових секретарів сим упоминається всіх интересованих, чимскорше старі діточі грамоти звернути до рук відділових урядників і дальшої висилки нових грамот не здержувати. Кожду з членів У. Н. Союза стара грамота його дитини знищилася або загубилась, той нехай зголоситься до секретаря свого відділу до підписаня відповідного формуляра на видачу нової діточої грамоти а взглядно о грамоту на привілеї в молодечім департаменті У. Н. Союза для нього самого.

З поважанням:

За ЕКСЕКУТИВУ У. Н. С.

І. Каштанюк, гол. рек. секр.

ФАРМИ!

ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.
Земля урожайна і без каміня.

153 акрів, з чого 65 акрів трубого ліса продається $2000. 7 добрих під блахою будинків, дім на 9 кімнат, вода яри доми, 2 молоді коні, 5 коров, 1 ялівка, і всей дріб, 300 бушлів жита, 40 бушлів сіна, 5 акрів картофлів, 4 корни, 7 вівса, 4 гречки і огородина, вози і машинерія до фарми, 2½ милі від міста і колеї, коло стейтової дороги, всьо разом за $4000, вплати $2000.

64 акрів, з чого 35 акрів ліса, будинки добрі і великі, дім на 8 кімнат, стайня муровина, 2 коні, 6 добрих коров і всей дріб, 32 ями сіна, 250 бушлів жита, 5 акрів картофлів, 7 вівса, 4 корни, велика огородина, всіляка машинерія і тулиа, 2 милі від міста, разом $2900, вплати $1.800. Розпитись до:

PAUL KUTYNSKY, 263 Avenue B, bet. 15 & 16 St., 3rd floor, New York, N. Y.
74-78

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 45 акрів, ліс, сад, ріка, дім з 6 кімнат, барна, курники і другі забудовання, 2 корови, кінь, 200 курий, 4 безрогих, всі посіви і машинерія, одна миля до міста. Ціна $2500, готівкою $1.000. 73-78

Фарма 130 акрів, ліс, річка, озеро, великий сад, дім з 10 кімнат, 12 коров, бугай, 2 коні, 200 курий, 2 безрогих, всі посіви і машинерія. Ціна $4.000, готівкою $1.800.

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York, N. Y.

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ, близько Ню Йорку, 170 акрів, 30 акрів грубого ліса, великий сад, озеро 5 акрів, дім муровний із 6 кімнат і другі забудовання, 27 дійних коров, бугай, 6 волів, 4 коні, 200 курий, 2 безрогих, гуси, качки; ціла фарма засіяна, одна миля до міста, дохід з молока $3.500 річно. Ціна $14.000, готівкою $4.000. 73-78

PHILIP LOBOR,
274 E. 4th Street, New York, N. Y.

ФАРМИ.

Купіть тану і добру фарму при стейтовій дорозі поміж Українцями близько фабрик і міста.

Фарма 50 акрова 7-румовий дім, 5 коров кінь, 100 курий, засів, різьниці гульса. Ціна 2.700 уплати 1.000.

Друга фарма 60 акрова, 40 коров, 2 коні, 150 курий, 5 безрог. гвиз Нуруаний, уся машинерія, засів. — Ціна 5.300, уплати після угоди. — Маю ще кілька фарм малих і великих. 176-9

VASILIB SEVERZAN,
Lee Center, Oneida Co., N. Y.

ПОСЛІДНЯ ЇЗДА НА З'З УКРАЇНИ

S. S. PARIS . . . Aug. 23, Sept. 13

Знамениті вигоди—кабіни на два і чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальні, відпади для курців, бари, голярні, отверті накрити покладі, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Перекладчик на кораблі.

Спеціальний корабель S.S.Pologne получується з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Ліваву. Французьке віно не потрібне на американських і українських паспортах.

По всі дальші інформації голоситися до місцевого Французької Ліній агента або офіс компанії
19 STATE ST., NEW YORK, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ спільника женщини від 25-до 35 літ, маючої $1500 на сад в Каліфорнії. Інтересованих прошу голоситися до: D. Puchalski, Marysville, Cal. — 74-76

ПО ПРИЧИНІ виїзду до другого стейту, продаю меблі. Голоситися до: Paul Wyrzykowski, 67 North 8th Street, Brooklyn, N. Y. (Ч. 8 дверей). 74-76

НАЙНОВІШИЙ
КЕТТЛЬОЙ
ВИГАРНЯ ЧИСТОГО ПИВА
ВИШТЕМНО КОНДОМУ
ЛИНОВ
SICHOW'S BAZAR
Ave. E. 7-7th St.
NEW YORK, N. Y.

З ВЕРШИН І НИЗИН

Збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" в „Великі шкоманти". У біографічним нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в полотнянній оправі $3.40.

Замовленя посилайте на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗНАНИЙ УКР. ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить ріжні задавнені недуги так
МУЖЦІН ЯК ЖЕНЩИН
не уживаючи медицини.
Переконайтеся, увірите.
Ню Йорк офіс: 335 E. 18th St.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.
В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St.
Вівторок, четвер, субота, від 12. до 8. вечер.

DR. M. SMITH
10 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мужчин, женщин і дітий.
Найновійші електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Годині приняття: від 9. рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудни.
181 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мужчин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
между 17-ою в 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1682 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ЦИКРИ, НЕРВИ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилати до:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАМОРСЬКІ БРАТИ!

Коли хочете пізнати, як добував собі волю український нарід в Галичині, читайте одинокий українськи ілюстрований місячник „УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ", орган української військової еміґрації в Чехословацькій республиці, який подає спомини і оповідання з часів визвольної боротьби українського народу в Галичині і Великій України — життя і стремлення в таборі й робітничих відділах — зображує світлинами життя українського війска в часи боротьби з Поляками, боженів, гетьманців, повстанців за волю України і т. д. і т. д. Видає Культурно-Просвітний Кружок українського табору на Чехах. Річна передплата в Заучесних Державах 2 дол., в Канаді 3 дол. Спішіться з передплатою на адресу:

RED. „UKRAINSKY SKYTALEC",
Ukr. tabor B,
Josefov, Cesko-Slovenska Republika,
Europa.

НОВА ОФЕРТА!

ХТО ПРИШЛЕ ЗАМОВЛЕНЄ НА $3.00 ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ", той дістане Календар Укр. Народного Союза цінком Даром.

Пишіть на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

Український Громадський Комітет в Чехословаччині, піклуючись за поліпшення культурного добробуту розкиданої лихолітям по всій Европі української молодежи і трудової інтелігенції, заснував Українську Господарську Академію в Подебрадах (біля Праги), як вищу школу в котрій би бажаючі серіозно вчитися могли одержати повну науку в господарських і технічних дисціплінах, щоб пильною працею українські професори підготовляли учених спеціялістів агрономів, лісоводів, технольоґів, меліораторів, землемірів, економістів, статистиків і кооператорів.

Потреба в таких людях для відбудови господарства і відносення культури українського народу величезна і кожним громадянином усвідомлюється з болючою очевидностю. Більш 80 осіб професорсько-лекторського персоналу запропонувало свою працю для Академії, але через брак засобів покищо фактично працює 30 осіб — в двоє менче того числа, що мінімально потрібне. Протягом двох тижнів більш 600 осіб подало прохання про приняттє їх в студенти Академії, але принято тілки 220, хоч вони могли булоби приняті майже всі, коли б Академія мала кошти на підмогу їм.

Український Громадський Комітет має забезпеченє тільки для 220 студентів та ще мусить дбати про учеників середних (матуральних) курсів, не кажучи вже про иншу культурну освітну допомогу, яку У. Г. К. подає для великого числа українських еміґрантів в Чехословаччині.

Недостача матеріяльних засобів гальмує велику справу творення культурних сил України. Хто усвідомлює величезну вагу культурного огнища, що єдине покищо освітлює темну ніч українського лихоліття, та прийде активно на допомогу.

Український Громадський Комітет і Ректорат Академії звертається до всого українського громадянства з проханням збиранна жертв на громадський фонд Української Господарської Академії, з якого будуть призначатись стипендії для студентів Академії та учеників підготовчих матуральних курсів. Громадяне і інституції можуть призначати стипендії свого імени і рекомендувати кандидатів для уділення цих стипендій. Сума потрібних коштів на одну стипендію що найменче 500 — 600 Кор. чеських що місяця.

Опріч того потрібні кошти на збільшення професорсько-лекторського персоналу, наукових стипендіятів, придбання всякого приладдя для науки (бібліотеки, моделі, колекції, інструменти то що).

При складанні жертв треба зазначати мету на яку мусить бути призначена сума: 1) на студентів, 2) на матурантів, 3) на потреби Академії

Жертви надсилати: Український Громадський Комітет, Прага Н. Шежікова 4 /3 або на канцелярію Академії Українська Господарська Академія в Подебранах на Чехословаччині.

Імена жертводавців пожертвовані кошти і точний звіт про видатки з громадського фонду Академії публікувати мусять в усіх українських часописах.

Українське Громадянство! Во імя відлудови нашої поневоленої, Батьківщини кличемо всі до виконання свого обовязку.

Члени Управи У. Г. К.: Др. Б. Матюшенко, И. Григоріїв; Голова Українського Громадського Комітету: М. Шаповал; Секретар У. Г. Г.: Грицько Гриґай; Проректор У. Г. А.: Проф. Б. Паницький; Ректор Української Господарської Академії: Проф. І. Шовченко;

CARTERET, N. J.

Бр. св. Вел. Димитрія від 24 Провидіння, устроює перший **ВЕЛИКИЙ ПІКНІК** в неділю, 6-го серпня (августа) с. р. на East Rahway у піску. Початок точно о годині 1-шій пополудни. Музика буде грати знаменито українські і англійські танці. На сей пікник всіх Українців і Українок як місцевих так і з околиці запрошує як голосне спеціяльне. За добру забаву ручить **Комітет.** 176-178

BRIDGEPORT, CONN.

Отсим запрошується Шановних українських Громадян і Громадянок на **ЗБОРИ в справі несення помочі голодуючому населенню України.** Збори отворяться точно о годині 7-ій вечером в четвер 3-го серпня ц. р. в дерев'яній гали на Beach St. — Хай з українців не бракує ні одного на сих зборах, бо мусить кождий українець і українка, щоб негайно дати помочі голодуючому населенню України. — За Ініціятиву **Українець.** 176

ТЕОДОР ГЛАДКИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ АРТИСТ МАЛЯР
ЗІ СТАРОГО КРАЮ
Малює церкви, образи, сценерії і декорації, виконує іконостаси, вівтарі, кивоти і всі инші роботи після рідних стилів.
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ШИФКАРТИ
на посліщні кораблі до краю і з краю. Через море в осьмох днях. Каюти в 3-тій клясі за 2, 4 і 6 осіб. Чесна обслуга і совісна опіка. Пашпорти виробляємо дистово. Також виробляємо документи, що можете вернутися назад до Америки в 6-ох місяцях без жадних клопотів.
ХОЧЕТЕ СПРОВАДИТИ РОДИНУ ДО АМЕРИКИ?
Перший лишив зачнуть пускати до Америки призначене число еміґрантів кождої національности на 1922/23 рік, отже хто пішле відкіль скорше, того родина зможе приїхати скорше. Пишіть по інформації ще нині.
ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО ДО КРАЮ і гарантуємо, що родина отримає в трех тижнях. Полагоджуємо всі грунтові справи як: контракти, інтабуляції, повномочія і ин. пишіть до:
AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДА"
приймає замовленя на друкованє тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, кодерт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестриць, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.
РОБОТУ ВИКОНУЄМО ДО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.
Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленями до своєї власної друкарні на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.